

Анастасія ХАЙДАРІ,
здобувачка вищої освіти ОС «магістр»,
Науковий керівник: **Ткачук Н.М.,**
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри менеджменту, фінансів,
банківської справи та страхування,
Хмельницький Університет управління та права ім. Леоніда Юзькова,
Україна

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ

Розвиток кредитних відносин зумовив виникнення різноманітних видів грошових знаків, які використовуються для заміщення майнових боргових зобов'язань не тільки приватних осіб, але й держави. Титули власності, що засвідчують право їх власників на дохід чи майно становлять цінні папери.

Ринок цінних паперів – це ринок, на якому гроші обмінюють на різні види фондових інструментів, що засвідчують право на отримання доходу в різних формах. Основними інструментами даної фінансової структури є різні види цінних паперів. [2, с. 208].

Ринок цінних паперів є важливим елементом економіки будь-якої країни, що сприяє покращенню фінансової системи країни та залученню як внутрішнього та і зовнішнього капіталу. Для того, щоб в майбутньому досліджувати перспективи розвитку ринку цінних паперів, першочергово варто розглянути його етапи становлення.

Ринок цінних паперів в Україні пройшов складний шлях становлення. Він почав повноцінно розвиватися на початку 90-х років минулого століття із творенням історії незалежної України. На сьогодні умовно можна виділити п'ять етапів становлення та розвитку вітчизняного ринку цінних паперів [1]:

- 1991-1993 рр. – перший етап;
- 1994-1996 рр. – другий етап;
- 1997-1999 рр. – третій етап;
- 2000-2007 рр. – четвертий етап;

- 2008 – до сьогодні – п'ятий етап.

Перший етап характеризується інтенсивним створенням акціонерних товариств, випуском різноманітних цінних паперів та швидкою активізацією учасників ринку. Хоча держава створила підґрунтя для повноцінного розвитку українського фондового ринку, щодо зародження діяльності акціонерних товариств та випуску і обігу цінних паперів, цей етап відзначають надзвичайно низькими темпами розвитку фондового ринку і пов'язують це з повільними темпами приватизації та відсутністю інфраструктури, яка б забезпечила функціонування [3].

Другий етап передбачав введення в обіг ваучерів, що внесло вагомий вклад у розвиток ринку цінних паперів в Україні. Найбільш активне піднесення ринку спостерігалось в 1994р. та продовжилось до кінця 1995р. Цей період відзначився суттєвим розширенням видів цінних паперів, появою нових інститутів на ринку цінних паперів, а також першими великими банкрутствами банків та компаній.

Третій етап, вирізняється двома важливими подіями – випуском облігацій державної ощадної позики (ОДОП) та запровадження валютного коридору. Хоча держава вже мала боргові цінні папери, що були представленими безготівковими інструментами, випуск ОДОП направив населення купувати даний інструмент замість долара США і тим самим відновив довіру у громадян до ринку цінних паперів. Загалом цей проміжок часу можна вважати визначальним для розвитку інвестиційних фондів та фінансово-промислових компаній [1].

Четвертий етап припадає на 2000-2007рр. коли цілями влади було:

- створення основи для появи акціонерів;
- поява нових ефективних власників з метою зниження навантаження на державний бюджет;
- пришвидшення розвитку механізму функціонування ринку цінних паперів.

Проте, дана програма не дала бажаних результатів, оскільки була підірвана довіра в населення до фінансової системи та фондового ринку. Велика кількість акціонерів були, або формальними, або пасивними та не брали активної участі на фондовому ринку. Тому й більшість новостворених акціонерних товариств і їхні акції були низько дохідними та неліквідними.

У 2005 р. прискорилися теми економічного зростання основних галузей економіки, продовжувалося зміцнення міжвідомчих зв'язків збільшувалися обсяги реєстрації та випуску цінних паперів, а також операцій з цінними паперами, активізувався фондовий ринок.

На п'ятому етапі, коли в Україні здійснюється перехід до ринкової економіки, ринок цінних паперів вже перебуває на стадії розвитку і причиною цьому є бездіяльність зі сторони держави. Останні роки характеризуються тим, що не було суттєвого збільшення роді фондового ринку, а частина біржового сегменту залишається невеликою [3].

Сьогодні ринок цінних паперів є важливим елементом фінансового ринку України і відіграє не останню роль у розвитку економіки держави. На сучасному етапі, він не такий досконалий як хотілося б. Влада повинна запровадити дієву систему регулювання ринку цінних паперів, яка б ефективно справлялася з поставленими перед нею завданнями.

Отже, ринок цінних паперів в Україні й досі перебуває на етапі свого становлення та розвитку; ще зовсім не досяг бажаного рівня свого розвитку. Існує багато факторів, які не дають можливості реалізувати його в повній мірі і головним таким чинником є держава та її нестабільна ситуація, невідповідність інфраструктури потребам ринку та відсутність єдиного національного центру торгівлі цінними паперами.

Список використаних джерел

1. Бусарева Т.Г. Історія розвитку та становлення ринку цінних паперів України. *Агросвіт*. №3. 2016. С. 20-23.

2. Дзюблюка О.В. Гроші і кредит: підручник. Тернопіль: ТНЕУ. 2018. 892 с.

3. Шаманська О.І., Слободиський С.М. Особливості розвитку ринку цінних паперів в Україні. *Ефективна економіка*. 2017. №2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5431>

Роксолана ХРАПЛИВА,
здобувач вищої освіти ОС «бакалавр»,
спеціальність «Фінанси, банківська справа і страхування»,
Андрій ПЕЧЕНЮК,
кандидат економічних наук, доцент, асистент кафедри фінансів,
банківської справи, страхування і електронних платіжних систем,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
Україна

ЕКОЛОГІЧНІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА ІНСТРУМЕНТИ «ЗЕЛЕНОГО» ІНВЕСТУВАННЯ

Однією із базових засад внутрішньої та зовнішньої політики України в останні десятиріччя стало збереження довкілля та його складових, що є життєво необхідним для гідного існування людини, нинішнього та майбутніх поколінь. Тому Україна декларує забезпечення екологічної безпеки одним із основних напрямів державної політики національної безпеки.

Впродовж останніх років українці традиційно називали три найактуальніші загрози для країни – війну, корупцію та проблеми економіки. Нині громадяни згадують проблеми екології нарівні з цими загрозами, і це свідчить про те, що українці все більше усвідомлюють важливість захисту довкілля та розуміють, наскільки деструктивно екологічні проблеми впливають на їхнє здоров'я у довгостроковій перспективі [1].

На даний момент в Україні гостро стоїть питання залучення капіталу для екологічно спрямованого сталого розвитку економіки й ефективного здійснення екологічної діяльності підприємствами. Тобто можна говорити про актуальність розвитку соціально відповідального інвестування, яке включає екологічні,